

KORPORATIEWE BESTUUR

Remgro Beperk (“Remgro”) onderskryf die waardes van, en is ten volle verbind tot, die King II-verslag se Kode van Korporatiewe Praktyke en Gedrag. Die raad is ook ’n voorstander van goeie korporatiewe bestuur by al die ondernemings waarin die maatskappy belê en al die maatskappy se genoteerde filiale en geassosieerde maatskappye onderskryf die Kode van Korporatiewe Praktyke en Gedrag waar toepaslik.

Remgro is ’n beleggingshouermaatskappy. Verwysing na “die groep” beteken in hierdie konteks die maatskappy en sy volfiliale. Elke onderneming waarin die maatskappy belê, het sy eie bestuurstruktuur. Effektiewe korporatiewe bestuur vorm deel van die beoordelingskriteria van die groep se beleggingsplan wat verder gemonitor word deur middel van nie-uitvoerende direksie-verteenvoordinging in daardie direksies.

Die “Global Reporting Initiative (GRI) Boundary Protocol” is gebruik as riglyn vir die opstel van hierdie verslag. Openbaarmaking is beperk tot ondernemings wat ’n wesentlike invloed op die groep se volhoubaarheidsprestasie kan hê en ondernemings waar Remgro beheer uitoefen oor finansiële en bedryfsaangeleenthede, tensy daardie ondernemings self die relevante inligting in hul jaarverslae publiseer.

Om sy verantwoordelikheid ten opsigte van risikobestuur na te kom, het die groep ’n deurlopende hersieningsprogram vir risikobestuur geïmplementeer en in stand gehou ten einde ’n samehangende benadering in die groep te verseker.

Hieronder volg die vernaamste aspekte van die groep se korporatiewe bestuur.

DIREKSIE-HANDVES

Die direksie het ’n formele handves aanvaar en geïmplementeer om:

- ♦ die verantwoordelikhede, funksies en samestelling van die direksie te identifiseer, te omskryf en te boekstaaf, en
- ♦ as verwysing te dien vir nuwe direkteure.

Die handves word deur alle direkteure van Remgro onderskryf en is by die geregistreerde adres beskikbaar ter insae.

Na besinning oor die onderstaande is die direksie tevrede dat die vereiste handeling, soos vervat in die handves, in die jaar onder oorsig uitgevoer is.

SAMESTELLING VAN DIREKSIE

Remgro het ’n ten volle funksionele direksie wat die groep lei en beheer. Op 31 Maart 2008 het die direksie uit vyf uitvoerende en elf nie-uitvoerende direkteure, waarvan ses onafhanklik is, bestaan.

Die funksies van die voorsitter en die hoofuitvoerende beampte is geskei. Die voorsitter is ’n nie-uitvoerende direkteur, maar is nie onafhanklik nie.

’n Lys van direkteure verskyn op bladsy 10 en 11.

ROL EN VERANTWOORDELIKHEID VAN DIREKSIE

Die direksie is uiteindelik verantwoordelik vir die strategiese rigting, risiko-aptlyk, prestasie en sake van die maatskappy. In sy rigtinggewende funksie aan die groep verskaf die direksie leierskap, integriteit en oordeel, gegrond op billikheid, aanspreeklikheid, verantwoordelikheid en deursigtigheid, ten einde die volhoubare voorspoed van die groep te verseker.

Na die goedkeuring van bedryfs- en beleggingsplanne en strategieë, bemagtig die direksie die uitvoerende bestuur om dit te implementeer en tydige, akkurate en toepaslike terugvoering te gee oor die vordering wat gemaak word.

Die direksie bly aanspreeklik vir die algehele sukses van goedgekeurde strategieë, gegrond op waardes, doelwitte en die vereistes van belanghebbendes en vir die prosesse en beleide wat die effektiwiteit van risikobestuur en interne beheer verseker. Die direksie is die sentrale punt van die groep se korporatiewe bestuur en dit is sy verantwoordelikheid om toe te sien dat aan alle toepaslike wette, regulasies en kodes van beste sakepraktyke voldoen word.

Die direksie is verantwoordelik vir die monitering van die groep se bedryfs- en beleggingsprestasie, wat finansiële en nie-finansiële aspekte insluit. Dit is ook verantwoordelik om toe te sien dat prosedures en praktyke in plek is om te verseker dat die groep se bates en reputasie beskerm word deur middel van akkurate en deursigtige rapportering.

Die direksie het die volgende subkomitees daargestel om hom te help om sy pligte en verantwoordelikhede na te kom:

- ♦ **Die vergoedings-en-nominasiekomitee** bestaan uit vier nie-uitvoerende direkteure en adviseer die direksie oor die vergoedingsfilosofieë en diensterme van alle direkteure en senior bestuurslede en is verantwoordelik vir opvolgbeplanning. Die komitee is ook verantwoordelik vir die benoeming van direkteure vir aanstelling en neem jaarliks deel aan die evaluering van uitvoerende en nie-uitvoerende direkteure. Direkteure het nie langtermynkontrakte of buitengewone voordele verbonde aan die beëindiging van hul diens nie. Die voorsitter van die direksie is voorsitter van hierdie komitee. Die hoofuitvoerende beampte woon vergaderings op uitnodiging by.

Die komitee het 'n formele mandaat en sy doeltreffendheid word daarvolgens deur die direksie beoordeel.

- ♦ **Die audit-en-risikokomitee**, bestaande uit drie nie-uitvoerende direkteure, beoordeel die geskiktheid en doeltreffendheid van die finansiële verslaggewingsproses; die stelsel van interne beheer; die bestuur van finansiële, beleggings-, tegnologiese en bedryfsrisiko's; risikobefondsing; rekeningkundige beleid; tussen- en finansiële jaarverslae; die interne en eksterne auditprosesse; die maatskappy se proses waarvolgens nakoming van wette en regulasies gemonitor word; sy eie kode van sakeoptrede; en prosedures wat ingestel word om die maatskappy se bates te beskerm. Die komitee evalueer ook die doeltreffendheid van die tesouriekomitee en keur die aanstelling van die eksterne ouditeur en eksterne ouditeursfooie vir ouditdienste en nie-ouditdienste goed.

'n Onafhanklike nie-uitvoerende direkteur is voorsitter van die komitee. Die komitee het 'n formele mandaat en sy doeltreffendheid word daarvolgens deur die direksie beoordeel.

- ♦ **Die uitvoerende komitee** bestaan uit al vyf uitvoerende direkteure en vergader gereeld tussen direksievergaderings om sake te hanteer wat deur die direksie gedelegeer is.

Die direksie is verantwoordelik vir die aanstelling en oriëntering van nuwe direkteure. Nie-uitvoerende direkteure word aangestel op grond van hul wyer kennis en ondervinding en van hulle word verwag om effektief aan besluitneming en die formulering van strategieë en beleid deel te neem.

KORPORATIEWE BESTUUR

Uitvoerende direkteure dra hul insig van die dag-tot-dag-bedrywighede by, wat die direksie in staat stel om doelwitte te identifiseer, rigting te gee en die lewensvatbaarheid te bepaal van strategieë wat voorgestel word. Hierdie direkteure is oor die algemeen verantwoordelik vir die implementering van alle bedryfsbesluite.

VERGADERINGS EN KWORUM

Die statute van die maatskappy vereis dat drie direkteure 'n kworum vorm vir direksievergaderings. 'n Meerderheid van lede, met verkieslik 'n beduidende teenwoordigheid van nie-uitvoerende direkteure, word vereis vir komiteevergaderings.

Die direksie vergader minstens ses keer per jaar. Die oudit-en-risikokomitee kom minstens vier keer per jaar bymekaar, terwyl die vergoedings-en-nominasiekomitee minstens een keer per jaar vergader.

WESENTLIKHEID EN GOEDKEURINGSRAAMWERK

Sake van wesentlike of strategiese aard, wat 'n invloed op die reputasie en prestasie van die groep mag hê, word na die direksie verwys. Ander sake word, soos opgedra deur die direksie, op senior bestuursvlak aangespreek.

Die notules van al die komiteevergaderings word aan direksielede gestuur. Sake wat die direksie se aandag moet geniet of 'n direksiebesluit vereis, word uitgelig en as agendapunte vir die volgende direksievergadering ingesluit.

VERGOEDINGSBEGINSELS

Die maatskappy se beleid, wat as riglyn dien vir die vergoeding van alle direkteure en senior bestuur, het die volgende ten doel:

- Die behoud van die dienste van bestaande direkteure en senior bestuur
- Die werwing van potensiele direkteure en senior bestuurders
- Die verskaffing van vergoeding wat billik en regverdig is aan direkteure en senior bestuur
- Om te verseker dat geen diskriminasie plaasvind nie
- Die erkenning en aanmoediging van prestasie wat buitengewoon is en waarde toevoeg
- Om te verseker dat vergoedingsstrukture in ooreenstemming is met die maatskappy se langtermyn-behoefes
- Beskerming van die maatskappy se regte deur dienskontrakvoorwaardes

In ooreenstemming met hierdie doelwitte evalueer die vergoedings-en-nominasiekomitee jaarliks die bydrae van elke direkteur en senior bestuurslid en word jaarlikse salarisaanpassings daarvolgens bepaal. Vir hierdie doel word ook salarisopnames wat deur onafhanklike organisasies gemaak is, in ag geneem.

PLIGTE VAN DIREKTEURE

Die Maatskappywet lê direkteure sekere verpligtinge op en bepaal dat hulle die nodige omsigtigheid en vaardigheid moet aanwend in die uitvoering van hul pligte. Om te verseker dat dit gebeur, word bestepraktijk-beginsels, soos vervat in die King II-verslag oor Korporatiewe Bestuur vir Suid-Afrika, toegepas.

Die direksie is ook verantwoordelik vir die formulering van die maatskappy se kommunikasiebeleid en om seker te maak dat woordvoerders van die maatskappy dit nakom. Hierdie verantwoordelikheid

sluit duidelike, deursigtige, gebalanseerde en waarheidsgetroue kommunikasie aan aandeelhouders en relevante belanghebbendes in.

Na evaluasie van hul prestasie ingevolge die onderskeie handveste is die direkteure van mening dat die raad en sy subkomitees alle verantwoordelikhede nagekom het.

KONFLIKTE

Meganismes is in plek om enige potensiële belangebotsing raak te sien, daarop te reageer en dit te bestuur. Direkteure onderteken minstens een keer per jaar 'n verklaring dat hulle nie bewus is van enige onverklaarde botsing van belange wat mag bestaan vanweë hulle belang in, of verbintenis met enige ander maatskappy nie. Daarbenewens verklaar die direkteure hul belange in kontrakte wat vir die groep se besigheid van belang is en neem hulle nie deel aan die stemproses oor die aangeleenthede nie.

Alle inligting wat direkteure in die uitvoering van hulle pligte bekom en wat nie openbaar gemaak word nie, word as vertroulik beskou en direkteure mag nie sulke inligting gebruik, of skyn te gebruik, vir persoonlike gewin of tot voordeel van derde partye nie.

Van alle direkteure van die maatskappy word verwag om die Remgro Gedragskode en die voorskrifte van die JSE Beperk (JSE) insake binne-inligting, transaksies en die openbaarmaking van transaksies na te kom.

MAATSKAPPYSEKRETARIS EN PROFESSIONELE ADVIES

Alle direkteure is geregtig daarop om onafhanklike professionele advies oor die sake van die groep te bekom op koste van die maatskappy.

Alle direkteure het onbeperkte toegang tot die dienste van die maatskappysekretaris wat moet toesien dat behoorlike korporatiewe bestuursbeginsels nagekom word en is daarvoor aan die direksie verantwoordelik. Direksie-oriëntering of -opleiding word gedoen, soos nodig geag.

LOPENDE SAAK

Die direksie oorweeg minstens een keer per jaar die lopendesaak-status van die groep aan die hand van die volgende:

- Netto beskikbare fondse en die likiditeit daarvan
- Die groep se restante risikoprofiel
- Wêreldekonomiese gebeure
- Die volgende jaar se strategiese sakeplan, begrotings en kontantvloieberamings
- Die groep se huidige finansiële posisie

DIENSMAATSKAPPY

'n Filiaal van Remgro, naamlik M&I Groepsdienste Beperk (M&I), lewer bestuurs- en ondersteunende dienste aan Remgro en sy groepslede. M&I verhaal sy kostes by wyse van fooie vanaf maatskappye aan wie dienste gelewer word. 'n Ooreenkoms is ook met VenFin Beperk aangegaan waarvolgens sekere ondersteunende en administrasiedienste aan die VenFin groep van maatskappye gelewer word teen fooie wat jaarliks beding word. Die netto koste van M&I maak deel uit van die korporatiewe koste van Remgro. Verwys ook aantekening 26 by die finansiële jaarstate.

RISIKOBESTUUR EN INTERNE BEHEER

In die bepaling van strategiese doelwitte het die direksie seker gemaak dat al die risiko's verstaan word wat geïdentifiseer is in die groep se beleggingsportefeulje met die oog daarop om volhoubare winste en groei te maksimaliseer. Hierdie risiko's word voortdurend gemeet aan die risiko-aptlyt, soos deur die direksie bepaal.

Die geïdentifiseerde risikokategorieë is in breë trekke soos volg:

- ♦ **Prestasierisiko's** wat verband hou met risiko's wat deur die direksie bestuur word sluit strategiese risiko, geleentheidsrisiko, reputasierisiko, likiditeitsrisiko, asook risiko's ten opsigte van korporatiewe bestuur, sosiale verantwoordelikheid en die verhouding met belanghebbendes in.
- ♦ **Beleggingsrisiko** verwys na risiko's wat verband hou met bestaande beleggings. Die direksie het die verantwoordelikheid vir beleggingsrisikobestuur aan die direksies van die onderskeie maatskappye waarin belê word, gedelegeer. Die Remgro-direksie monitor dat hierdie gedelegeerde verantwoordelikhede nagekom word.
- ♦ **Bedryfsrisiko's** sluit in bedryfsdoeltreffendheid, die beveiliging van bates, nakoming van relevante wette en regulasies, betroubaarheid van verslae, effektiewe bedryfsrisikobestuur, menslike hulpbronne-risiko, tegnologiesrisiko, sakevoortsetting en risikobefondsing.

Die direksie het 'n omvattende risikobestuurstelsel opgestel en geïmplementeer wat voorsiening maak vir volgehoue risikovasstelling en -beoordeling en die vaslegging van interne beheer.

Die ondernemingswye risikobestuurstelsel van toepassing op die groep sluit die volgende in:

- ♦ **Groeprisiko-analise**
Die doel van die groeprisiko-analise is om die groep se gekonsolideerde risikoprofiel te herbevestig en op datum te hou. Dit verseker dat die risikoprofiel, per individuele belegging en in die geheel, binne die risiko-toleransie bly wat die direksie bepaal het en dat tydlig op nuwe risiko's en geleenthede gereageer word.
- ♦ **Aktiwiteitsrisikowaardering**
Die aktiwiteitsrisikowaardering verfyn verder die groep se risikowaardering op hoofaktiwiteitsvlak met die oog daarop om gedetailleerde doelwitte te bereik en toe te sien dat risikobestuursinisiatiewe voldoende voorrang geniet en toepaslik befonds word.
- ♦ **Bedryfsrisikobestuur**
Die direksie beïnvloed die beheeromgewing deur die daarstelling van etiese waardes en 'n organisasiekultuur en sien toe dat bestuurstyle, gedelegeerde magte, sakeplanne en bestuursbevoegdheid voldoende en doeltreffend is.

Bedryfsrisiko's word hoofsaaklik deur effektiewe interne beheer bestuur wat ontwerp is om redelike gerusstelling te verskaf ten opsigte van die konstante bereiking van organisasie-doelwitte en die beperking van verlies of wanvoorstelling binne aanvaarbare perke.

Bestuurstrukture is daargestel om na sekere hoofrisiko-aktiwiteite om te sien, insluitende tesourie, veiligheid, gesondheid, omgewing, batebeskerming, belasting en risikobefondsing.

- ♦ **Tesourie**

Gegewe sy aard en die wesentlike hoeveelheid kontantbestuur binne die groep, word die beheer van tesourie-risiko as uiters belangrik beskou. Die sentrale tesourie-afdeling se verantwoordelikheid is om, ooreenkomstig 'n geskrewe mandaat, die risiko's verbonde aan opbrengskoerse en nakomingsvereistes, likiditeit, beleggings-, finansierings- en valutatransaksies te bestuur.

'n Tesouriekomitee, saamgestel uit genomineerde lede van senior bestuur, is verantwoordelik vir die daarstelling van beleid en prosedures, toepassing van toepaslike bestuursbevoegdheidsvlakke en gereelde terugvoering aan die direksie via die audit-en-risikokomitee. Die tesouriebeleid verseker ook dat 'n maksimum opbrengs op kontantreserwes verdien word met inagneming van beleggings- en kredietrisiko's en die groep se likiditeitsvereistes.

V&R Management Services (V&R), 'n maatskappy geregistreer en bestuur in Switserland, lewer tesouriedienste vir buitelandse kontanthouding aan R&R Holdings ('n 33.3% geassosieerde maatskappy) en Remgro Investments (Jersey) ('n volfiliaal). Die maatskappye het dienskontrakte wat V&R se pligte en verantwoordelikhede uitspel met verwysing na tesouriebeleide wat deur hulle onderskeie direksies goedgekeur is en deur hulle gemonitor word. V&R se aktiwiteite en risikobestuurspraktyke word jaarliks onderwerp aan onafhanklike audits. Remgro en VenFin hou elkeen 'n 50%-belang in V&R.

- ♦ **Risikobefondsing**

Waar resrisiko's belangrik geag word, of in die geval van risiko's met 'n lae moontlikheid van voorkoms, maar met 'n potensiaal vir aansienlike impak, word toepaslike versekeringsdekking bekom of na geskikte verskansingstrategieë gekyk.

- ♦ **Geïntegreerde gerusstelling**

Die direksie maak nie alleen staat op die interne beheerde neergelegde proses nie, maar ontvang en oorweeg ook gereeld verslae oor die doeltreffendheid van risikobestuursfunksies. Die audit-en-risikokomitee verseker dat die gerusstellingsfunksies van bestuur, asook interne en eksterne audit, voldoende geïntegreer is.

Die onderskeie verskaffers van geïntegreerde gerusstelling aan die direksie sluit die volgende in:

- ♦ Die uitvoerende komitee en senior bestuur oorweeg die maatskappy se risikostrategie en -beleid en die doeltreffendheid daarvan.
- ♦ Die audit-en-risikokomitee oorweeg die geskiktheid van risikobestuurstrategieë, stelsels van interne beheer, risikoprofiel, wetsvoldoening, interne en eksterne auditverslae en beoordeel ook die onafhanklikheid van die ouditeure, die omvang en aard van hulle verbintenisse, omvang van werk en bevindinge. Hierdie komitee kyk ook na die vlak van openbaarmaking in die finansiële jaarverslae en die toepaslikheid van rekeningkundige beleid deur bestuur aanvaar, die etiekregister en ander gerapporteerde verliessituasies. Die direksie beoordeel die prestasie van die audit-en-risikokomitee aan die hand van sy handves.

INTERNE OUDIT

Die groep se interne ouditafdeling is 'n effektiewe, onafhanklike waarderingsfunksie wat 'n risikogebaseerde auditbenadering volg in ooreenstemming met die Instituut vir Interne Ouditeure (IIO) se definisie van interne audit en wat vervat is in 'n handves deur die Direksie goedgekeur. Die hoof van hierdie afdeling het direkte toegang tot die voorsitter van die audit-en-risikokomitee, sowel as die voorsitter van die groep.

EKSTERNE OUDIT

Die maatskappy se eksterne auditeur woon alle vergaderings van die audit-en-risikokomitee by en het direkte toegang tot die voorsitter van die audit-en-risikokomitee en die voorsitter van die groep. Die omvang van die eksterne audit is voldoende geïntegreer met die interne auditfunksie sonder dat die omvang daarvan enigsins beperk word.

Ander dienste wat deur die eksterne auditeur verskaf word, sluit hoofsaaklik belasting-aangeleenthede in en dit word hanteer deur 'n afdeling wat onafhanklik van die auditvennote is. Onafhanklikheid word verder verseker deur die aanstellingsterme.

In die nakoming van sy breër verantwoordelikhede ingevolge die Korporatiewe Wetswysigingswet, 24 van 2006, is die volgende toegevoeg tot die selfbeoordelingsmetodiek wat die doeltreffendheid van die audit-en-risikokomitee monitor:

- Goedkeuring van die eksterne auditeur se aanstellingsterme, die auditbenadering en fooie (insluitende nie-auditfooie)
- Versekering van die eksterne auditeur se onafhanklikheid
- Goedkeuring van die eksterne auditeur se aanstelling vir die daaropvolgende finansiële jaar
- Voorafgoedkeuring van alle fooie wat aan die eksterne auditeur betaal word vir nie-auditdienste

Waar vereis, stel die audit-en-risikokomitee prosedures in om sy besluitnemingsprosesse te rig en dit te notuleer.

Die direkteur is van mening dat, op grond van navrae wat gedoen is en die verslae wat van die interne en eksterne auditeure ontvang is, die risikobestuursprogramme en interne beheerstelsels van die maatskappy en sy afhanklike filiale in die tydperk onder oorsig doeltreffend was. In hierdie verband word Tsb Sugar, Rainbow Chicken en Wispeco as onafhanklik beskou en daarom word daar nie oor hulle gerapporteer nie.

Die audit-en-risikokomitee is tevrede dat die auditkomitees van die maatskappy se onafhanklike filiale, gesamentlike ondernemings en geassosieerde maatskappye behoorlik funksioneer.

VERHANDELINGS IN SEKURITEITE

Ingevolge die noteringsvereistes van die JSE het die maatskappy 'n gedragskode met betrekking tot binnehandel aanvaar. Gedurende 'n geslote tydperk word direkteure en aangewese werknemers verbied om handel te dryf in die maatskappy se aandele. Buite geslote tydperke mag direkteure en aangewese werknemers slegs met toestemming van die voorsitter of besturende direkteur in die maatskappy se aandele handel dryf. Die geslote tydperk duur vanaf die sluiting van die finansiële verslagtydperk tot die publikasie van die resultate vir daardie tydperk. Bykomende geslote tydperke mag van tyd tot tyd verklaar word indien omstandighede dit vereis.

BYWONING VAN VERGADERINGS

	Direksie	Oudit-en- risiko- komitee	Vergoedings-en- nominasie- komitee
Aantal vergaderings gehou	7	4	1
Bywoning deur direkteure			
J P Rupert	7		1
M H Visser	7		
P E Beyers	7		
W E Bührmann	7		
G D de Jager	7	3	1
J W Dreyer	7		
D M Falck ⁽¹⁾	7	4	
P K Harris	6		1
E de la H Hertzog	6		
J Malherbe	7		
M M Morobe ⁽²⁾	5		
J A Preller (mev)	7		
D Prins	7	4	
M Ramos (mej)	5		
F Robertson	7	3	1
T van Wyk	7		

(1) Mnr D M Falck het op 30 Januarie 2008 as lid van die oudit-en-risikokomitee uitgetree en woon voortaan die vergaderings op uitnodiging by.

(2) Mnr M M Morobe is op 18 Junie 2007 as direkteur van die maatskappy aangestel en het eers vanaf Augustus 2007 direksievergaderings bygewoon.